

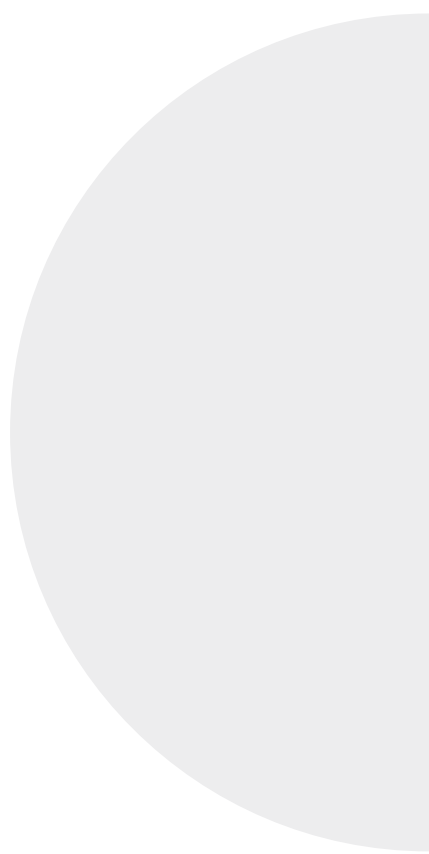

Центр «Нова Європа»
Київ

ЯК ЗАХІДНІ ЕКСПЕРТИ ВИЗНАЧАЮТЬ ПЕРЕМОГУ УКРАЇНИ?

АНАЛІТИЧНИЙ КОМЕНТАР

ЯК ЗАХІДНІ ЕКСПЕРТИ ВИЗНАЧАЮТЬ ПЕРЕМОГУ УКРАЇНИ?

Центр «Нова Європа», 2022

Майже три місяці героїчного українського опору показали, що російська ідея бліцкригу в Україні провалилася. Більше того, як українські, так і західні політики заявляють, що Україна виграє війну з Росією. Проте концепція перемоги України, прийнятної для західних союзників, є доволі нечіткою. Наприклад, голова дипломатії ЄС Жозеп Боррель нещодавно заявив, що перемогою України у війні з Росією стане відкидання російських загарбників за межі кордонів України. А міністри оборони держав-членів ЄС під час зустрічі у Раді закордонних справ ЄС погодились, що єдино прийнятним завершенням війни буде відновлення територіальної цілісності України у кордонах 1991 року. Тож в рамках традиційної рубрики «Нова Європа цікавиться» ми запитали у провідних європейських та американських експертів: **«Як би Ви визначили перемогу України?»**.

Наше опитування показало, що за останні три місяці серед західних експертів відбулися зміни у сприйнятті перемоги: спершу мало хто вірив в успіхи України, сьогодні ж дедалі більша частина фахівців прогнозує військову перемогу нашої держави. Існує думка, що українці мають перехопити інформаційну ініціативу та правильно комунікувати: Україна до певної міри вже перемогла, бо виявилася спроможною не допустити бліцкриг і чинить належний опір російським загарбникам. Загалом експерти погоджуються щодо такого:

- 1 Визначати цілі війни має сама Україна, а західні держави мають прийняти це бачення;
- 2 Перемога України – це не лише забезпечення території, відкидання окупантів за межі держави, але й усунення загрози російської агресії в майбутньому;
- 3 Справжня перемога України – це післявоєнна відбудова та успішна модернізація, реформування держави, яке завершиться повноцінною інтеграцією до ЄС.

ДЖЕЙМС ШЕРР,

Член стратегічної групи радників Центру «Нова Європа»; Старший науковий співробітник, Естонський інститут зовнішньої політики при Міжнародному центрі оборони і безпеки (Естонія); Асоційований аналітик, Chatham House (Сполучене Королівство)

Без ясності, без чітких цілей не може бути перемоги. Сьогодні загроза виживанню України походить від Росії. Але загроза рішучості України у подоланні Росії походить від Заходу. Деякі з найвпливовіших політиків Заходу досі віддані «антикризовому управлінню». Інші визнають, що Захід є головним захисником у війні за виживання України, хоча й не є воюючою стороною. Якщо ви вірите в антикризове управління, то Росію неможливо перемогти без її згоди. Але якщо ви вірите, що йде війна за виживання, то ви також вірите, як говорив покійний сер Майкл Говард, у те, що «ворог справді є» (there is really an enemy). Поки Росія буде сприймати Україну частиною власної ідентичності та буде зневажливо ставитись до Гельсінського порядку, вона буде нашим спільним ворогом.

Зрозуміло, що остаточна перемога має означати ліквідацію загрози, яку представляє Росія. Але реалії диктують більш короткострокові та відчутні цілі. Безпосередньою військовою метою має бути вигнання російських військ на позиції, які вони займали до 24 лютого. За час перебування Путіна на посаді Росія жодного разу не відмовлялася від «тимчасово окупованих» територій. Ті, хто закликає до «негайного припинення вогню», нічого не навчилися з цього досвіду.

Довгостроковою політичною метою має бути відновлення міжнародно визнаних кордонів України, відновлення її суверенітету, повернення депортованих, а також відшкодування збитків.

Поки українці вважають, що втрати для досягнення цих цілей будуть менш жахливими, ніж втрати через їх недосягнення, Захід не має права переконувати їх у протилежному.

МАЙКЛ КІМЕДЖ,

Завідувач кафедри історії, Католицький університет Америки, позаштатний аналітик, Німецький фонд Маршалла (GMF) (США)

Перемога України – після масштабного та жорстокого вторгнення Росії в лютому 2022 року – складатиметься з трьох елементів.

Перший стосується політичної економіки України: необхідність збереження виборів та інших демократичних процедур під час війни, а також підтримання економіки. У цьому Україна може розраховувати на фінансову допомогу багатьох європейських держав та міжнародної спільноти.

Два інших елементи перемоги будуть військовими. Врегулювання кризи шляхом переговорів на прийнятних для Києва умовах є малоімовірним. Натомість Україна має спробувати розвинути свої і без того значні військові успіхи навколо Києва та Харкова. Неможливо точно передбачити, яку кількість територій Україна поверне цього літа, російська кампанія вичерпала себе, і тепер існує вікно цінних можливостей. Очевидно, головною метою буде витіснення російської армії якомога далі з української землі – і як мінімум забезпечення всієї української території на захід від Дніпра.

Насамкінець, Україні потрібно буде розташувати свої сили, підкріплені значною підтримкою США та їх союзників і партнерів таким чином, щоб витіснити російські війська, які залишилися на українській землі (навіть хоча б до кордонів 24 лютого), та стримувати майбутнє російське вторгнення з Півночі, Півдня та Сходу.

РОЛАНД ФРОЙДЕНШТАЙН,

Віцепрезидент, GLOBSEC (Бельгія)

На це питання можна відповісти коротко або розлого. Коротка відповідь складається з кількох пунктів: повне виведення російських військ із української території (тобто, включаючи весь Крим і Донбас), повернення депортованих осіб, російські репарації за збитки, повне розслідування військових злочинів.

Розлога відповідь враховує питання, наскільки досяжною є саме така перемога України. Кілька тижнів тому більшість експертів, навіть в Україні, оцінили б такий результат (перемога України) досить малоімовірним, тому що у військовому плані найпопулярнішим прогнозом був тривалий глухий кут на Донбасі з компромісом, досягнутим шляхом переговорів наприкінці. Тепер частина західних дослідників прогнозують високу ймовірність військової перемоги України – що принаймні теоретично тягне за собою можливість укладання угоди між Україною та Росією, яка б охопила більшість пунктів, зазначених вище. Я особисто поділяю таку думку.

Новий виток дискусії – деякі західноєвропейські лідери тепер вимагають, що необхідно знайти спосіб дати Путіну зберегти обличчя, оскільки його не слід «принижувати». Згідно з таким баченням, навіть якщо Україна перемає, вона все одно повинна віддати Росії деякі території. Вочевидь, це викликано побоюваннями ядерної ескалації або розпаду Російської Федерації у разі очевидної поразки на полі бою, а потім за столом переговорів. Такі лідери, очевидно, стали жертвами кремлівської пропаганди і не можуть позбутися рефлексу умиротворення, який привів Україну та всю Європу в нинішню ситуацію. Слава богу, G-7 нещодавно підтвердила свою повну підтримку «суверенітету та територіальної цілісності України». Їх відновлення має стати вирішальним мірилом перемоги не лише України, а й усієї Європи.

ДЕВІД САТТЕР,

Старший науковий співробітник, Хадсонівський інститут (США)

Перемога України означає забезпечення національної території та усунення загрози подальшої російської агресії. Будь-які досягнення, менші за це – лише часткова перемога або, можливо, зовсім не перемога.

Із двох зазначених вище цілей легше досягнути усунення загрози подальшої агресії. Росія вже зрозуміла межі застосування власної сили, а її цілі у війні стали скромнішими. Через п'ять, десять чи двадцять років Росія, найімовірніше, буде слабшою, а не сильнішою. Справедливість, однак, вимагає, щоб Росія не отримала жодної вигоди від восьми років агресії проти суверенної України. Утім, досягти цього можна лише ціною тисяч додаткових життів українців.

Тому перемога може відбуватися у два етапи: знищення спроможності Росії загрожувати Україні на першому етапі та досягнення справедливості на другому за допомогою військових і невійськових засобів, таких як міжнародні санкції, які змінять ситуацію в довгостроковій перспективі. Досягнення обох цілей в довгостроковій перспективі буде недосконалим результатом. Однак це все одно буде перемогою.

ГУСТАВ ГРЕССЕЛЬ,

Старший науковий співробітник, Європейська рада з міжнародних відносин (ECFR) (Німеччина)

Труднощі наступу Росії на Донбасі, проблеми низького морального духу та недостатньої кількості добровольців для загарбницької війни Москви свідчать про те, що напрям військових успіхів може скоро змінитися. Як далеко тоді піде контрнаступ України? Чи буде Москва готова почати конструктивні переговори про припинення вогню або навіть мир? І навіть тоді, які умови має прийняти Україна? Дискусії і спекуляції на цю тему важко зупинити.

Та чесно кажучи, це не справа Заходу. Україна бореться за власне виживання. Альтернатива перемозі – винищення. На передовій стоять українські військовослужбовці, а не німецькі, французькі чи американські. Найбільше від окупації потерпає мирне населення України. Україна має законний, демократично обраний уряд. І це завдання цього уряду – визначати цілі війни і на певному етапі вирішувати, за яких умов українці мають прийняти певні рамки врегулювання.

Правда, у німецькій внутрішній дискусії часто спалахує заклик щодо негайного припинення вогню, що фактично уможливить квазі-закріплення російської окупації. Деякі кола інтелектуальних і політичних еліт у Берліні, схоже, стурбовані тим фактом, що Росія може програти війну – з будь-якої причини. Але чи релевантні вони? Ні. Насправді одна з небагатьох речей, яку Олаф Шольц вчинив правильно на цьому етапі, – утримався від будь-яких пропозицій щодо кінцевого результату війни, знаючи, що, по-перше, багато чого ще може статися, а по-друге, це питання, яке українці мають вирішувати самі. Так і має залишатися.

МАТЬЄ БУЛЕГ,

Старший науковий співробітник, Програма з вивчення Росії та Євразії, Chatham House (Сполучене Королівство)

Перемога України в широкому стратегічному плані означатиме повне виведення російських військ до кордонів початку 2014 року. Точніше кажучи, йдеться про Україну, вільну від російських військ не лише з позицій станом на лютий 2022 року, але також без окупованих Криму і Донбасу. На жаль, це навряд чи вдасться досягнути в короткостроковій перспективі.

У цьому випадку «перемога» має бути визначена в тактично-оперативних термінах. На цьому етапі війни я би стверджував, що «перемога» – це ментальний та інформаційний простір, який має бути заповнений і захоплений Україною та її союзниками. Загалом перемога – це те, що ми вирішимо. Попри російську пропаганду, Київ має перехопити ініціативу у плані інформаційного домінування, що Україна справді «перемагає» війну і що Росія програє.

Наприклад, що Кремлю так і не вдалося зламати і підкорити Україну – саме по собі це форма перемоги, адже Україна все ще чинить опір. Або те, що, незважаючи на плани російської війни відійти з певних частин української території (зокрема, з-під Харкова), контрнаступи України там і в інших місцях досягають справжнього тактичного ефекту та ускладнюють рішення Москви. Або те, що Київ тепер може розраховувати на постійну й непохитну допомогу своїх союзників.

МЕЛІНДА ХАРІНГ,

Заступниця директора, Центр Євразії, Atlantic Council (США)

Визначити перемогу України непросто з політичних причин. Тепер перемога включає в себе відвоювання Донбасу та Криму, а також поразку Росії до тієї міри, щоб вона більше ніколи не змогла атакувати своїх сусідів. Перемога передбачає компенсацію Москвою збитків, які вона завдала Україні з 2014 року, а також притягнення до відповідальності за воєнні злочини, які російські солдати вчинили проти українців. Із допомогою Заходу Україна, найпевніше, зможе повернути більшу частину своїх територій до кінця року, але повернення Криму – це інша історія. Цілком ймовірно, що божевільний у Кремлі може застосувати ядерну зброю, якщо Україна спробує повернути Крим. Після жахів війни і особливо військових злочинів Росії у Бучі та за її межами задача будь-якої території України є неприйнятно. Головне – перемога України повинна настати швидко. Час не на боці України. Чим довше триватиме війна, тим більша ймовірність, що вона перетвориться на війну на виснаження, що грає на руку Москві.

Д-Р ФЛОРАН ПАРМАНТЬЄ,

Генеральний секретар, Центр політичних досліджень Sciences Po (CEVIPOF) (Франція)

Це питання має дві сторони: якою буде військова перемога України, а якою політична перемога України?

Із військової сторони все залежить від того, які поставлено ключові цілі: повернення до ситуації, що склалася до 24 лютого? Повернення Донбасу? Повернення контролю над Кримом? У той час як на сьогодні повернення Донбасу виглядає досяжною метою, повернення Кримського півострова, ймовірно, означатиме ескалацію на новому рівні, де ядерне стримування не працюватиме.

Політична перемога означатиме приєднання України до Європи за особливих умов (економічна відбудова, повернення біженців, ризику контрабанди зброєю тощо). Пропозиція президента Макрона щодо створення «Європейського політичного співтовариства» допомагає подолати розрив між неможливістю швидкого розширення (як це сприймається сьогодні в Центральній Європі та на Балканах) і необхідністю негайних дій (політична та диференційована інтеграція не лише України, але також Молдови, Грузії та країн Балкан). У той час як економічна інтеграція вимагає більше часу, ця ініціатива дасть чіткий меседж про політичну підтримку Україні.

ВОЙЦЕХ КОНОНЧУК,

Заступник директора, Центр східних досліджень (Польща)

Перемога означатиме, що Україна успішно захищає свій суверенітет і відновлює контроль над втраченими територіями. Поразка Росії – це питання часу, хоча вона має і матиме дуже великі втрати для українців. Ця війна є переломним моментом для України та решти Європи, оскільки вона нарешті завершує період після Холодної війни та відкриває нову політичну епоху. Новий європейський порядок народжується в Україні через агресію Росії. Щоб скористатися цим, українська перемога має статися не лише на полі бою, але її невід'ємною частиною має стати перезапуск усієї країни. Перемагаючи у війні, Україна також повинна вловити нові можливості для модернізації, побудувати нову економіку, розвинути кращу функціонуючу державу та рівноправне суспільство. Це буде значний виклик, але без нього повернення України до Європи не завершиться.

РІЧАРД ГОВАН,

Керівник адвокаційної роботи в ООН, Міжнародна кризова група (США)

На Заході немає єдиної думки щодо того, як буде виглядати перемога України у війні з Росією. США та ЄС раді бачити, що Україна відновлює контроль над своєю територією, а наступ Росії на Донбасі втрачає оберти. Але, прогнозуючи майбутні сценарії, маємо брати до уваги три чинники.

Перше: західні держави прагнуть уникнути будь-якого сценарію, згідно з яким Росія реагуватиме на повторювані військові невдачі ескалацією війни, потенційно посилюючи загрозу використання ядерної зброї. Країни НАТО збільшили обсяги та складність озброєння, яке вони надають Україні. Проте найпотужніший член Альянсу, США, утримався від дій, таких як запровадження безпольотної зони, що, як Вашингтон побоюється, могло б призвести до прямого протистояння між НАТО і Росією. Західні уряди кажуть, що вони передають право Києву визначати, що було б прийнятним результатом війни, але можна з упевненістю припустити, що вони волітимуть уникати варіантів, які будуть передбачати розширення бойових дій з безпосереднім залученням держав НАТО та ресурсів НАТО.

По-друге, якщо і коли стане можливою мирна угода, це буде лише один крок у напрямку спроби відновлення регіональної стабільності. Членів НАТО непокоїтиме, що Росія може просто погодитися на мирну угоду в короткостроковій перспективі, а потім почати планувати ще один – потенційно більш жорстокий – напад на Україну чи іншого сусіда за кілька років. Зі свого боку, Росія дбатиме про збереження свого

регіонального статусу перед західним альянсом, який ставатиме більшим і згуртованішим внаслідок війни (за умови задоволення запитів на вступ Швеції та Фінляндії). НАТО та ЄС, звичайно, зміцнюють свою оборону в очікуванні майбутніх викликів Росії. Але США та європейці також прагнуть на певному етапі відновити обговорення з Москвою щодо європейської безпеки, контролю над озброєннями та стратегічної стабільності, щоб уникнути подальших конфронтацій.

Урешті-решт, європейські уряди прагнуть забезпечити якнайшвидше економічне відновлення України. ЄС та такі організації, як Світовий банк, безсумнівно, запропонують Україні великі суми післявоєнної допомоги. Але їхні бюджети не безмежні, і союзники України захочуть, щоб Київ якомога швидше збільшував власні доходи – не в останню чергу за рахунок експорту сільськогосподарської продукції – і створював позитивні умови для повернення біженців.

ПРО ЦЕНТР «НОВА ЄВРОПА»

Центр «Нова Європа» (ЦНЄ) заснований у 2017 році як незалежний аналітичний центр. Попри новий бренд, він базується на досвіді команди, яка разом працює з 2009 року (раніше в рамках Інституту світової політики). Аналітики Центру «Нова Європа» стали впізнаваними, адже запропонували якісний аналітичний продукт із питань зовнішньої політики України та безпеки в регіоні, поєднавши його з активними та ефективними зусиллями з адвокатування.

Бачення Центру «Нова Європа» максимально наближене до бачення майбутнього Української держави більшістю громадян: Україна повинна бути інтегрованою в Євросоюз і НАТО. Під інтеграцією ми вбачаємо не стільки формалізоване членство, скільки запозичення найкращих стандартів і практик для фактичної належності України до євроатлантичного ціннісного простору.

Докладніше про Центр «Нова Європа»: neweurope.org.ua

Центр «Нова Європа»
Київ

<http://neweurope.org.ua/>

info@neweurope.org.ua

<https://www.facebook.com/NECUkraine/>

https://twitter.com/NEC_Ukraine